

همایش شهیدبہشتی و قانون اساسی توسط انجمن اسلامی دانشگاه تهران برگزار شد و محمد هاشمی، داوود فیرحی و حبیب‌زاده در آن سخنرانی کردند. به گزارش خبرگزاری جماران، دکترهاشمی ابتدا به مرور شخصیت دکتربہشتی و نقش او در انقلاب اسلامی اشاره کرد و گفت: مجلس خبرگان قانون‌اساسی از درصد بالایی از روحانیون و تعداد کمتری از سایر افراد تشکیل شده بود. افراد با تفکرهای بسیار مختلف و گاه متناقض در کنار یکدیگر قرار گرفته بودند و نیاز به کنترل خردمندانہ این مجلس احساس می‌شد. آیت‌الله منتظری ریاست این مجلس را برعهده داشتند که شهیدبہشتی نیز نایب‌رییس بودند. دکتربہشتی به‌خوبی قدرت بیان و هنر اداره جلسات را داشته و نقش ایشان در تدوین قانون‌اساسی بسیار مهم و ارزشمند است. اخلاق آزادخواہانہ شهیدبہشتی در تدوین قانون‌اساسی بسیار مهم است. خصلت آزادخواہانہ به این معناست که علاوه‌بر اینکه برای خودت آزادی را می‌پسندی، این حق را برای دیگران نیز قابل باشی حتی اگر آن شخص خداوار نباشد. در آن زمان فضای اقتدارگرایی بر جلسات غلبه داشت و عده‌ای دارای ذہنیت اقتدارگرا بودند کہ شهیدبہشتی در برابر این عده

مقاومت می‌کردند. شهیدبہشتی همواره در مقابل محدودیت بر آزادی و آزادی هدايت‌شده، ایستادگی می‌کردند و فرد را بر جامعه مقدم می‌دانستند. در آن زمان اگر کتابی عنوان اسلامی نداشت، به‌عنوان کتاب ضالہ شناخته می‌شد و شهیدبہشتی با این مسالہ بسیار مخالف بودند. ایشان بسیار نگران قہر و غلبه بودن کہ این امر نتیجہ نادیده‌گرفتن این آیت بود: **فَيَسِّرْ عِبَادَ الَّذِيْنَ يَسْتَمِعُوْنَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُوْنَ** **أَحْسَنَهُ**. ایشان با معرفی که از آن برخوردار بودند از بسیاری حوادث ناخجسته جلوگیری کردند.

این استاد حقوق اساسی با تاکید بر اینکه مراجع حکومتی با توجه به انباشت قدرت در دست حاکمان، باید از قدرت کافی برای رسیدگی به امور برخوردار باشند، گفت: اصل ۱۶۸قانون‌اساسی می‌گوید: رسیدگی به جرایم سیاسی و مطبوعاتی علنی است و با حضور هیأت‌متصفه در محاکم دادگستری می‌گیرد. نحوه انتخاب، شرایط، اختیارات هیأت‌متصفه و تعریف جرم سیاسی را قانون براساس موازین اسلامی معین می‌کند.

وی در توضیح این اصل افزود: بر مبنای منطق نهفته در این اصل، اگر اختلافات سیاسی وجود داشته باشد باید هیأت‌متصفه‌ای فراتر از دادگاه‌ها وجود داشته باشد تا مبدا اتفاق ناخجسته‌ای رخ دهد. از لحاظ ساختاری نیز ممکن است غلبه‌ای وجود داشته باشد و हजार را تحت‌تاثیر قرار دهد که به‌طور کلی در مورد آن صحبت خواهیم کرد. زمانی که فرهنگ، بی‌چون‌وچرا شکل گیرد، این فرهنگ دقیقاً هم خلاف اسلام است و هم خلاف آن عمل می‌کند. شهیدبہشتی آزادخواه و طرفدار مقاومت در برابر اعمال قدرت بود. او همواره از مقاومت صحبت می‌کرد و بر مقاومت مثبت اعتراضی تاکید می‌کردند. ماحصل این مقاومت به‌دست‌آمدن دو چیز است: اول، آزادی بیان و آزادی مطبوعات و دوم، ایجاد تشکل.

دکترهاشمی با بیان اینکه مردم به برکت مسالہ اجتماعی امربه‌معروف و نهی‌ازمنکر، حق انتقاد و اعتراض به حکومت را دارند، گفت: ایشان در مسایل اقتصادی نیز بر این‌ باور بودند کہ اقتصاد مثبت عدالت‌محور باشد. اکنون در دنیا دو نوع اقتصاد وجود دارد. اقتصاد لیبرال و اقتصاد سوسیال. شهیدبہشتی اقتصاد صدقہای را رد می‌کرد و همواره تدابیر حکیمانہ اقتصادی داشت. وی افزود: شهیدبہشتی بر دادرسی عادلانہ تاکید می‌کردند، مسالہ دیگری کہ شهیدبہشتی با آن به‌شدت مخالفت می‌کرد، اقدام شکنجہ بود. عده‌ای می‌گفتند کہ اگر ما دو سیلی به کسی بزیم آن شخص بلافاصلہ اعتراض می‌کند. ماحصل این مقاومت مطلب دیگر در منطق او، حاکسایت نسبت به موضوع

در همایش «شهیدبہشتی وقانون اساسی» مطرح شد تلاش بہشتی برای صاحب‌اختیاربودن مردم

اقتدارطلبانہ رادیو و تلویزیون بود کہ اکنون صداوسیما ی ما به یک اندیشہ مشخص ختم می‌شود. ایشان معتقد بودند انتخابات باید آزاد باشد.

وی در پایان سخنان خود گفت: از اصل ۹ قانون‌اساسی صحت می‌کنم. این اصل می‌گوید: «در جمهوری اسلامی ایران، آزادی و استقلال و وحدت و تمامیت اراضی کشور از یکدیگر تفکیک‌ناپذیرند و حفظ آنها وظیفه دولت و احد ملت است. هیچ فرد یا گروه یا مقامی حق ندارد به نام استفاده از آزادی، به استقلال سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، نظامی و تمامیت ارضی ایران کمترین خدشہ‌ای وارد کند و هیچ مقامی حق ندارد به نام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور آزادی‌های مشروع را، هرچند با وضع قوانین و مقررات، سلب کند.» یعنی هیچ مقامی حق ندارد به اسم حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور، آزادی مردم را سلب کند.

فیرحی:تاکیددکتربہشتی بر آزای عمومی در قانون اساسی

دکترداود فیرحی نیز در برنامه انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه‌تهران سخنرانی کرد و در ابتدای سخن گفت در این نشست به بررسی سه‌نکته مهم درباره شهیدبہشتی و قانون‌اساسی خواهد پرداخت. فیرحی گفت: نکته‌اول در مورد مفهوم قانون‌اساسی است؛ چنان‌که حتی خود مفهوم قانون‌اساسی خیلی مورد اختلاف بود و برخی معتقد بودند قانون‌اساسی ممنوع است و منع شرعی دارد. نکته دوم این است کہ در مجلس خبرگان قانون‌اساسی آن زمان چندجریان فکری متفاوت از هم، حضور داشتند. جریان اول، پیش‌نویس قانون‌اساسی را تهیه کرده بود کہ این پیش‌نویس احیای قانون‌اساسی مشروطه بوده و سعی داشت کہ مباحث مذہبی در شورای‌نگہبان دنبال شود. جریان دوم دقیقاً عکس جریان اول بود و یک‌تعریف بسیار اقتدارگرا از حکومت جمهوری اسلامی ارایه می‌داد و معروف به طرفداران حکومت اسلامی بودند. جریان سوم بین مذہب و دموکراسی آشتی برقرار کرد و شهیدبہشتی در این گروه قرار گرفته بود. ایشان سعی در تلفیق دموکراسی و اسلام داشتند و این هنر است کہ کسی در اقلیت باشد اما در موقعیت مدیریتی قرار گیرد و بخش‌های دموکراتیک قانون‌اساسی را نهادینہ کند.

وی افزود: بحث نخست در مورد هست و نیست قانون‌اساسی و مناظرہ‌های است کہ از زمان شیخ‌فضل‌الله نوری آغاز شده و اکنون نیز ادامه دارد. این عده معتقدند نیازی به قانون‌اساسی نیست و سخنان و اوامر فقیہ حاکم فرای قانون‌اساسی است و اگر با مسالہ‌ای مخالفت کند، آن مسالہ دیگر مشروعیت ندارد.

سیاست

در همایش «شهیدبہشتی وقانون اساسی» مطرح شد

تلاش بہشتی برای صاحب‌اختیاربودن مردم

سخنرانان به ترتیب از راست: حبیب‌زاده هاشمی، دکتر داود فیرحی، عکس جماران

این اصل را تعدیل کردند. برداشت من این است که دیدگاه شهیدبہشتی ناظر بر یک مبنای فقهی است. شهیدبہشتی، امام موسی‌صدر و آیت‌الله شبیری زنجانی با یکدیگر هم‌کلاس و هم‌دوره‌ای بودند.

این استاد دانشگاه تهران در ادامه به تشریح سه نکته در رویکرد شهیدبہشتی پرداخت و گفت: نخست باید توجه کنیم کہ شهیدبہشتی معتقد بودند رهبر باید انتخابی باشد و در این راستا و تفکر خود بسیار صراحت کلام داشتند و سمت تئوری‌های نصب حرکت نکردند. در فقه ما دومسالہ وجود دارد: ۱- تشخیص موضوع ۲- مصداق. شهیدبہشتی معتقد بود کہ انتخاب رهبر، ربطی به فقه‌ها ندارد و فقہا تنها می‌توانند مفهوم را توضیح داده و شرایط رهبر را بازگو کنند و مردم مصداق را انتخاب کنند. تعیین موضوع، شان فقیہ نمی‌باشد و تنها کار فقیہ صدور حکم و فتواست.

وی ادامه داد: به نظر شهیدبہشتی انتخاب رهبر از جنس تعیین موضوع است و تعیین موضوع نیز شان فقیهان و مراجع نیست. وی به تاکید می‌گوید: «تعیین موضوع‌شان فقیہ نیست». او در توضیح این عبارت اضافه می‌کند کہ: کار فقیہ صدور حکم و فتوا است. فقیهان در حوزه مسایل فقهانی و ایدئولوژیک مربوط به مسالہ رهبری تخصص دارند و دخالتشان تام و کامل است. کار فقیہ تعیین صلاحیت‌های رهبر است و نه انتخاب رهبر. صلاحیت‌ها و معیارهای رهبری را فقیهان و مراجع تشخیص تعیین می‌کنند، اما تشخیص اینکه چه کسی دارای چنین صلاحیت‌هایی است، به عہدہ فقیہ و مرجع نبوده و نظر او در این‌باره یک رای است. بنابراین ایشان انتخاب را بر عہدہ مردم می‌گذاشت و مردم مصداق را تعیین می‌کردند.

وی سومین نکته در رویکرد شهیدبہشتی را نقش نظارتی فقہا دانست.

دکترفیرحی به سعی و تلاش بہشتی بر واگذاری اختیارات به مردم اشاره کرد و افزود: او تلاش می‌کرد مردم صاحب اختیار اصلی باشند. وی افزود: در بین فقہای ما بحثی وجود دارد مبنی بر اینکه مشروعیت قانون‌اساسی از کجاست و چه چیزی به قانون حد می‌زند؟

سرانجام این بحث به دوگانہ‌ای ختم شد کہ آیا رهبر مبتنی‌بر قانون‌اساسی است یا قانون‌اساسی مبتنی‌بر رهبر است؟ بہشتی در پاسخ دیدگاهی کہ معتقد بود، «مسالہ ولایت محتاج قانون‌اساسی نیست» آشکارا بر ایرانی ولایت فقیہ بر قانون‌اساسی تاکید می‌کند و می‌گوید: «فرق است بین قانون‌اساسی و قوانین دیگر، قانون‌اساسی دست‌دولت‌ها را در بعضی جاها می‌بندد، یعنی قانون‌اساسی مقداری از ولایت آیندہ را محدود می‌کند». بہشتی این مبنا را در تمام اصول قانون‌اساسی در نظر داشت و بر همین اساس هم استدلال می‌کرد. به‌عنوان مثال، در مذاکرات پیرامون اصل ۸۰قانون‌اساسی، برخی پیشنہادہای این بود کہ هرنوع استقراض یا دریافت کمک‌های خارجی به تصویب مجلس شورای ملی و شورای رہبری باشد. شهیدبہشتی این مطالب را هرچند در بحث از نسبت «نہاد رہبری» با «مدیریت صداوسیما» مطرح می‌کند، اما سیاق کلام او به گونه‌ای است کہ مبنای عمومی شهیدبہشتی در مدیریت عمومی کشور را نشان می‌دهد. چنانکہ وی می‌گوید: «دوستان عزیز توجه بفرمایید، من عرض این است کہ قوانین در دریافت تسهیلات تا حالا رابطہ سازمان مملکت را بر رہبری طوری تنظیم کردہ‌اید کہ رہبری اقداماتش را از مجاری پیش‌بینی‌شده دنبال می‌کند و به ثمر می‌رساند.» ایشان سعی داشت کہ قانون‌اساسی بر همه‌چیز و همهکس اولویت داشته باشد. قانون‌اساسی اگر از خودگردانی خارج شود، دولت استقلال خود را از دست خواهد داد و شهیدبہشتی نیز برای بنای دولت باید از قانون‌اساسی دفاع می‌کرد. قانون‌اساسی مانند خون در بدن است کہ باعث حیات آدمی می‌شود.

حل سودوکو سخت

۹	۸	۱	۶	۲	۴	۵	۳	۷
۷	۳	۴	۳	۱	۹	۶	۸	۵
۳	۵	۶	۹	۸	۷	۴	۱	۲
۸	۴	۹	۱	۷	۵	۳	۲	۶
۲	۶	۳	۴	۳	۱	۹	۵	۷
۵	۱	۳	۲	۹	۶	۸	۷	۴
۴	۷	۲	۵	۹	۶	۸	۱	۳
۱	۳	۵	۷	۶	۸	۲	۴	۹
۶	۹	۸	۴	۱	۲	۷	۵	۳

حل سودوکو ۱۱۳۷

۱	۶	۵	۲	۷	۲	۸	۳	۹
۳	۷	۹	۸	۶	۵	۱	۴	۲
۸	۴	۹	۱	۵	۳	۷	۶	۲
۷	۳	۹	۱	۴	۲	۵	۶	۸
۲	۱	۴	۳	۹	۵	۶	۸	۷
۹	۵	۸	۲	۳	۷	۶	۴	۱
۵	۸	۱	۷	۳	۹	۴	۶	۲
۶	۹	۷	۲	۴	۸	۱	۵	۳
۴	۲	۳	۵	۶	۱	۷	۹	۸

جدول ۲۱۴۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

سودوکو سخت ۱۱۳۸

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ۱۱۳۸

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عده‌هایی بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

نگاه

حبیب‌زاده: مردمی واسلامی بودن نظام

همایش شهیدبہشتی و قانون‌اساسی انجمن اسلامی دانشگاه تهران سه سخنران داشت کہ دکترحبیب‌زاده، عضو هیات علمی دانشگاه تربیت‌مدرس نیز جزو آنان بود. او در این همایش گفت: سنت و روش شهیدبہشتی بر این مبنا استوار بود کہ اگر با شخصی بسیار مخالف بودند با ایشان بسیار محترمانہ و انسانی برخورد می‌کردند. بعد از حوادث ۱۴اسفند بنی‌صدر را به‌عنوان محارب تلقی می‌کردیم و بعد از بازداشت همسر ایشان، شهیدبہشتی بسیار عصبانی شدند و با بازداشت ایشان مخالفت کردند و گفتند کہ گناه ایشان چیست؟ دکتربہشتی هیچ‌گاه از موضع قدرت سخن نمی‌گفت. چه قبل از انقلاب و چه بعد از انقلاب این مسالہ را ثابت کرد. ایشان بسیار آزادمنش بودند و با گروه‌های مختلف با آزادمنشی برخورد می‌کردند. شهیدبہشتی نقش پررنگی در قانون‌اساسی و حاکمیت قانون داشتند. با توجه به مذاکرات مجلس خبرگان قانون‌اساسی و عملکرد ایشان در قوه‌قضاییہ، متوجہ این مسالہ می‌شویم کہ ایشان سعی در سوق‌دادن اندیشہ‌ها به سمت حاکمیت قانون داشتند.

وی در ادامه به دویزگی صورت‌بندی حقوقی نظام سیاسی جمهوری اسلامی در مقصود شهیدبہشتی اشاره کرد و گفت: ایشان می‌فرمودند کہ جمهوری اسلامی دو ویژگی مهم دارد و آن مردمی و اسلامی بودن است. ایجاد امنیت قضایی یکی از وظایف حاکمیت است کہ ورود این مفهوم به قانون‌اساسی ثمرہ اقدامات ایشان است و از اندیشہ آن شهید الهام گرفته است. منظور از امنیت قضایی این است کہ حاکمیت باید آزادی‌های مشروع مردم را تأمین کردہ و از هرگونه تعرض به آنها جلوگیری کند و از آزادی آنها حراست به عمل آورد. این مسالہ دو جنبہ دارد: ابتدا زمانی است کہ به آزادی مردم تعرض شدہ و حکومت باید با عدالت خسارت را جبران کردہ و دوم، خود حکومت در مواجهہ با مردم باید به حقوق آنها احترام گذارد و از تعرض به آن حقوق خودداری کند. امنیت قضایی دارای شاخصه‌های اجرای اصل برائت، برابری همگان در برابر قانون، استقلال قوه‌قضاییہ، دادرسی و اصل حاکمیت قانون است.

این استاد حقوق دانشگاه تهران کہ در همایش انجمن اسلامی دانشگاه تهران با عنوان شهیدبہشتی و قانون‌اساسی سخن می‌گفت، ادامه داد: حاکمیت قانون، ویژگی درون‌سیستمی نظام‌های حقوقی و سیاسی است کہ دولت‌ها براساس قواعد و قوانین محدود می‌شوند. حاکمیت قانون در دو بُعد فتوایی و صوری مورد توجه قرار می‌گیرد و قانونی کہ برای مردم منتشر می‌شود باید از وضوح برخوردار و ناظر به آیندہ باشد. در پرتو ارتباطی کہ بین اصل حاکمیت قانون و نیاز به امنیت قضایی وجود دارد، حاکمان نمی‌توانند امنیت قضایی مردم را مورد تعرض قرار دهند و اگر این اتفاق بیفتد هیچ‌گاه دموکراسی تحقق نخواهد یافت. بحث حاکمیت قانون و تقید به قانون‌اساسی در کل امور مورد توجه قرار گرفته و قریب به ۲۵ اصل در قلمرو حوزه‌های مختلف کفیری به قانون ارجاع داده شدہ است. وی ادامه داد شهیدبہشتی در ورود اصل حاکمیت قانون نقش بسیار مهمی داشتند. اصل حاکمیت قانون دارای سه شاخصہ است: ۱- دموکراسی ۲- نظارت مردم ۳- پاسخگو بودن حاکمان.دکترحبیب‌زاده ادامه داد: شهیدبہشتی در سخنرانی خود در حسینیہ ارشاد انواع حکومت‌ها را همچون پادشاهی، الیگارشی، طبقه ثروتمندان و دموکراسی را نام می‌برد و در نهایت متذکر شدند کہ اگر ما بخواهیم در عصر غیبت معیاری برای حکومت اسلامی مشخص کنیم بر طبق مبانی اسلامی در عصر ما زمامدار و حاکم باید صرفاً قدرتش را از آرای مردم بگیرد و کسی حق دارد زمامدار مردم باشد کہ برگزیدہ مردم و مورد حمایت آنان باشد.

استاد حقوق دانشگاه تربیت‌مدرس افزود: شهیدبہشتی ویژگی‌های حکومت مطلوب را برشمردہ و حکومت جمهوری را در مقابل حکومت پلیسی قرار می‌دهد. حکومت قانون، قواعد و ہنجارهای خود را براساس وجدان جمعی تصویب می‌کند. ما یک وجدان رسمی و یک وجدان غیررسمی داریم. آزادی بیان مبنای شکل‌گیری وجدان غیررسمی است. در طی انتخابات نیز وجدان غیررسمی تبدیل به رسمی می‌شود. در نظام‌های دموکراسی حرف و رای اکثریت در جامعہ اجرا می‌شود اما حقوق اقلیت نیز رعایت می‌شود و شهیدبہشتی به این مسالہ بسیار توجه می‌کردند. نخستین سنجہ حاکمیت قانون از دیدگاه شهیدبہشتی طبق آیت ۸۸ سوره اعراف و آیت ۸۳ سوره قصص، نفی تفوق‌طلبی است. این مسالہ در اسلام نیز مردود اعلام شدہ و کسی نمی‌تواند رابطہ خود را با دیگران بر این مبنا قرار دہد؛ بنابراین، جمهوری و دموکراسی بسیار مهم و سنجہ اصلی حاکمیت قانون است.

جدول ۲۱۴۱ ■ طراح: ییزن گورانی

افقی:

۱- روز قیامت- عادل و دادگر- رفتاری میان دویدن و راه رفتن ۲- زن خانه‌دار- بزرگ‌ترین کشور قاره اقیانوسیه ۳- روز لب- بازی حرام- رواج‌دهنده ۴- چارق- ازدواج- به‌طور مداوم ۵- نام‌نویسی- اندک- پارچه استریل زخم‌بندی ۶- مخفف اگر- خوش‌باور- مرداب شمالی کشورمان ۷- از سنگ‌های زینتی- صدر- امر به بافتن ۸- مربوط به ادبیات- سنگینی معده بر اثر هضم‌نشدن غذا- خمیده ۹- کاشتنی انفجاری- ایمن‌ترین و کارآمدترین شبکه حمل و نقل عمومی- چاره و علاج ۱۰- کاراکاه معروف- تخته‌های ضخیم زیر ریل راه‌آهن- حرف ربط ۱۱- به‌دنیآوردن- فراری- مونث ۱۲ -قریه- فانی- یک نفر ۱۳- نوعی سس غلیظ- فوت‌وفن- ترش و مورد علاقه بچه‌ها ۱۴- کشوری در غرب آفریقا- خورد و خوراک ۱۵- شاعر ایرانی قرن ششم- رهایی- برنده‌ای وحشی و حلال گوشت.

عمودی:

۱- کامل‌کننده- نوعی قابلمه برقی که غذا را در زمان نسبتاً طولانی می‌پزد- لباس ۲- بیشترین مقدار- تنها ساخته دست بشر که از کره‌ماه قابل رویت است ۳- گرم چیراغ‌دارا- پایه و اساس- حرکتی در ژیمناستیک ۴- همنشین برهمن- سرایت‌کردن- عازم ۵- مرد... نمیرد هرگز- زمین بی‌صاحب- قدم‌پیکا ۶- درخت انگور- کلاه‌ابی که به کشور دیگر فرستاده می‌شود- رشوه‌دهنده ۷- شاخه درخت که در زمین فرو می‌کنند تا ریشه